

חכמות נשים

כסלו התשע"ב

בס"ד

מבחן שני

"פניני הלכה- העם והארץ" / הרב מלמד, פרקים ד' - ו'

שם: _____

כיתה: _____

אולפנה: _____

פרק ד'- הלכות צבא ומלחמה

1. מצוה גדולה מן התורה לבנים להתגייס לצה"ל. מהם שתי המצוות שהם הבסיס לחיוב זה? (4 נק')

א. _____

ב. _____

2. הרמב"ם כותב "ומאחר שיכנס אדם בקשרי מלחמה .. ישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד". (4 נק')

א. על מה יחשוב כדי לא לפחד? _____

ב. על מה לא יחשוב? _____

3. סמני את התשובה הנכונה: (4 נק')

לא נכון	נכון	
		א. "חייך קודמים לחיי חברך". לכן אסור להסתכן במלחמה כדי להציל את חיי חברך.
		ב. הצלת עם ישראל קודמת למצות יישוב הארץ
		ג. מי שבנה בית ולא חנכו חוזר מהמלחמה, במלחמת מצוה הכתוב מדבר
		ד. במלחמת מצוה גיוס לצה"ל דוחה מצות תלמוד תורה שהוא כנגד כולם

4. התורה הזהירה אזהרה מיוחדת לשמור על קדושת המחנה הצבאי שנאמר "ונשמרתם מכל דבר רע". תני שני טעמים לציווי מיוחד זה. (4 נק'). כל נימוק נוסף, מזכה ב- 2 נק' בונוס

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

5. סמני את התשובה הנכונה: (6 נק')

לא נכון	נכון	
		א. היוצאים להילחם פטורים מלחזר אחרי מים לנטילת ידיים
		ב. במצב של מלחמה ופיקוח נפש פטורים מהנחת תפילין
		ג. בזמן אימונים התירו לאכול דמאי (אוכל לא מעושר)
		ד. מותר לחלל את השבת אם יש מצב של ספק פיקוח נפש
		ה. פקודות הצבא מבטלות מצוות קלות (למשל מצוה משום שבות)
		ו. במלחמה מותר להביא עצים מכל מקום בלא חשש לגזל

6. אסור להקים בצה"ל יחידות מעורבות של בנים ובנות. מדוע? הרי בחיים האזרחיים, בעבודה, ברחוב, החברה כן מעורבת! תני שני נימוקים. (4 נק') כל נימוק נוסף, מזכה ב- 2 נק' בונוס

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

7. "כי תקרב אל עיר להילחם עליה וקראת אליה לשלום – והיה אם שלום תענך.." (דברים כ', י') מהו השלום לפי התורה? סמני את התשובה הנכונה. (4 נק')

- א. קבלת שלטון ישראל, תשלום מיסים לישראל וקבלת שבע מצוות בני נוח.
- ב. אי מלחמה זהו שלום
- ג. העיר מסכימה לדון על הסכמי שלום עם ישראל
- ד. לפתוח את העיר לגישה חופשית לפני ישראל

8. במלחמת מצוה – "הכל יוצאין, אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה" (סוטה מ"ד, ב'). (4 נק')
א. לאן יוצאת הכלה? _____

ב. מדוע בנות אינן מתגייסות לצבא? הרי גם נשים מצוות בהצלת עם ישראל ויישוב הארץ? _____

פרק ה' - שמירת הארץ

9. שני איסורים נזכרו בתורה ביחס למגורי נוכרים בארץ. סמני את שני האיסורים. (4 נק')
א. לא למכור קרקע לנוכרים בא"י, שנאמר "ולא תחנם". כלומר, לא לתת להם חניה בקרקע.
ב. אסור לתת לגוי קרקע בחינם שנאמר "ולא תחנם" שלא תתן לו מתנת חינם אבל למכור מותר.
ג. "לא ישבו בארצך" פן יחטיאו אותך לעבוד את אלוהיהם
ד. "לא ישבו בארצך" פרשו ישיבת קבע, אך ישיבת ארעי מותרת
ה. "לא תכרות להם ברית", אסור לערוך עימם הסכמים

10. מה הם שבע מצוות בני נח? (4 נק')

11. מיהו "גר תושב"? (4 נק')

12. א. הביאי נימוק הלכתי נגד גרוש ערבים מן הארץ היושבים כבר בארץ. (4 נק')

ב. הביאי נימוק הלכתי בעד גרוש ערבים היושבים בארץ.

13. "לא ישבו בארצך". על מי נאמר פסוק זה? הביאי שלוש דעות עיקריות. (4 נק')

א. _____

ב. _____

ג. _____

14. הביאי שלושה נימוקים על איסור נסיגה משטחי א"י. (4 נק'). כל נימוק נוסף, מזכה ב- 2 נק' בונוס

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____
- ה. _____

15. "דינא דמלכותא דינא". פרשו דיני – חוקי המלכות או הממשלה הם כדין תורה. סמני מתי כלל זה מחייב. (4 נק')

- א. הוראת הממשלה לתשלום מיסים
- ב. הוראה צבאית לחייל לחלל שבת כשאינן פיקוח נפש
- ג. חוקי התנועה. דוגמא, איסור מעבר ברמזור אדום
- ד. הוראה לסייע בפניו מחנה צבאי כדי להעביר את שטחו לידי נוכרים
- ה. הוראה לא להתיישב בשטח מסוים כדי לסלול בו כביש ציבורי
- ו. חוקים ותקנות החורגים מהמוסר המקובל ויש בהם קיפוח ואפליה

16. בשנת תשס"ה פינתה מדינת ישראל את היישובים בגוש קטיף בצפון השומרון. גרשה את התושבים והחריבה את בתיהם. חלק מרבני הציבור הדתי לאומי, פסקו שחייל אינו יכול להשתתף בפעילות זו. חייל שהחליט לא להשתתף בפעילות הפינני, עומדות בפניו אפשרויות שונות לצורך פעולתו. (4 נק')

א. עדיף שיודיע מראש ויסרב בפקודה בפומבי. נמקי

- ב. עדיף שההודעה תהיה שקטה באופן אישי למפקד. נמקי
- _____
- _____

פרק ו'- הלכות מדינה

17. מי שאינו משלם את מיסיו, עובר על שני איסורים: (4 נק')

- א. _____
- ב. _____

18. האם לחוקים של ממשלה נבחרת בדרך דמוקרטית יש תוקף כמו למלכות לעניין "דינא דמלכותא דינא"? הסבירי. (4 נק')

- _____
- _____
- _____

19. דינא המלכות הוא דין , אבל לא דין המלך. הסבירי את המשפט. (4 נק')

20. סמני את התשובה הנכונה: (4 נק')

לא נכון	נכון	
		א. הקונה, חייב מדין תורה, לדרוש חשבונית עבור קנייתו
		ב. מותר לשלם למוכר בכסף מזומן, ללא חשבונית, ולזכות בהנחה מתשלום המע"מ
		ג. מצוה היום להעמיד בתי דין של ממונות בכל עיר ועיר.
		ד. עדיף שסכסוכים יפתרו בפני בתי דין של תורה ולא בפני בתי משפט

21. סנהדרין קטנה . (4 נק')

- א. מס' שופטים: _____
- ב. באיזה נושאים היא דנה? _____
- ג. היכן ישבה? _____
- ד. מדוע לא ממנים היום סנהדרין קטנה? _____

22. בתי המשפט בישראל נחשבים (סמני) (4 נק')

א. ערכאות של ישראל

ב. ערכאות של גויים

מדוע? _____

23. במקרים הבאים, מה הדין? (6 נק')

אסור	מותר	
		א. למורים המלמדים תורה לשבות בשביתה שנקבעה ע"י ארגון המורים
		ב. לרופאים לשבות כדי שלא ייגרם נזק לרפואה הציבורית
		ג. לפועל לשבות ולהפר חוזה מחייב וחתום שיש לו עם מעסיקו
		ד. לשבות בהסכמת בית דין (העבודה)
		ה. מורים ללימודי חול באולפנא לשבות ללא שאלת רב
		ו. להשבית עבודה חיונית משום שמעסיק מסרב לקיים בורות

24. רעיון הפרדת רשויות כבר נקבע בתורה. מהן ארבעת הרשויות? (4 נק')

א. _____
ב. _____
ג. _____
ד. _____

במהצ לחתו!

• שימו לב- במבחן זה ניתן לצבור יותר מ- 100 נקודות!

תשובון

- 1.א. להציל את ישראל מיד אויביהם
- ב. לשמור שא"י תהיה ביד עם ישראל
2. א. שכל דמי ישראל תלויים עליו, יישען על הקב"ה, המושיע בעת צרה, יראה עצמו חלק מעמ"י.
- ב. לא על אשתו ובניו ולא על המלחמה וסכנותיה
3. נכון: ב,ד לא נכון: א, ג
4. א. השכינה שורה במחנה בזכות הקדושה ננצח
- ב. השטן מקטרג בשעת סכנה ולכן צריך להישמר
- ג. המסגרת הצבאית יכולה להוריד את הרמה הרוחנית של החייל
- ד. הלחץ הנפשי מביא רצון להתפרקות בדרך קלה
- ה. ריחוק מהבית, גיל צעיר של החיילים
5. נכון: א', ב', ד', ו'. לא נכון: ג', ה'
6. א. יש צו מיוחד לשמור על קדושת המחנה
- ב. הגיל הצעיר של החיילים (רווקים)
- ג. בבסיס הצבאי ישנים ולא חוזרים הביתה
- ד. קשר רצוף בתנאים מיוחדים
- ה. אין בצבא רשות לחייל שאינו עומד בניסיון לעזוב את יחידתו
7. א
8. א. חזרה הביתה לתפקידים עורפיים, מספקת מים ומזון
- ב. אין דרך האשה לכבוש ולעשות מלחמות. מציאות נשים בצבא, מקשה על שמירת מחנה טהור. שמירה על הבית והמשפחה
9. א', ג'
10. איסור ע"ז, שפיכות דמים, גילוי עריות, אבר מן החי, ברכת ה', גזל, דינים
11. מי שקיבל על עצמו שבע מצוות בני נח וכן אמונה בבורא העולם אלוקי ישראל וקבלת ריבונות עם ישראל על ארצו
12. א. שומרים שבע מצוות בני נח. הכרה בזכותנו על הארץ. יד הגויים תקיפה עלינו, כלומר, אין אנו יכולים לגרשם עקב לחצים בינלאומיים (תשובה אחת מספיקה).
- ב. אינם שומרים שבע מצוות בני נח (דינים, כדוגמא: לא תרצח). אינם מקבלים את הריבונות שלנו על הארץ. בזמן מלחמה בוחנים אותם כאומה ולא כיחידים (תשובה אחת מספיקה).
13. א. שבעת עמי כנען
- ב. עובדי ע"ז שאינם שומרים שבע מצוות בני נח
- ג. כל גוי שאינו גר תושב
14. א. מצוות יישוב א"י
- ב. סכנת נפשות
- ג. עבירה על "לא ישבו בארצך"
- ד. "לא תחנם"- לא תתן להם חניה בארץ
- ה. ובארץ לא תמכר לצמיתות וביובל לא תחזור לבעלות המקורית
- ו. גזילת היחיד מישראל, שנחלתו היא נחלה ש- ה' הנחיל לעמו ולו

ז. חילול ה' – זוהי התנכרות על ההבטחה האלוקית

15. א, ג, ה

16. א. מפני מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך", ואולי הדברים יגרמו לביטול הגזירה

ב. הצבא נשען על ציות לפקודות. סרוב גלוי עלול לפגוע באיחודו של צה"ל ובחוסנו

17. א. דינא דמלכותא דינא

ב. גוזל חלקו של ציבור

ג. תקנות הקהל

18. כן, ההסכמה הציבורית לשלטון נבחר, נותנת לממשלה דמוקרטית תוקף חזק יותר ממלכות, שהרי נבחרה

ע"י הציבור ויש לכך הסכמה ציבורית רחבה.

19. חוק הנובע מהממשלה/המלכות, לטובת הציבור בעין ממלכתית הוא דין. אך החלטות פרטיות של המלך

המנוגדות למוסר וההיגיון ומשרתות רק את טובת המלך ולא את טובת הציבור, אינן שייכות לכלל זה.

20. נכון: ג, ד לא נכון: א, ב

21. א. 23

ב. דיני נפשות

ג. בכל עיר ועיר

ד. 300 שנה אחרי חורבן בית שני, נתבטלה הסמיכה ולכן פגה סמכותם העצמאית

22. ב

משום ששיטת המשפט אינה מבוססת על תורת ישראל

23. מותר: ב, ד, ו. אסור: א, ג, ה

24. הרשויות:

א. מלכות

ב. כהונה

ג. בתי משפט דין

ד. נבואה